

Dkt. Tim Gombis , Wagalatia, Kipindi cha 6, Wagalatia 4:1-5:1

© 2024 Tim Gombis na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Tim Gombis na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Wagalatia. Huu ni kipindi cha 6 kuhusu Wagalatia 4:1-5:1.

Karibu kwenye hotuba ya sita kuhusu Wagalatia. Katika hotuba hii, tutazungumzia Wagalatia 4.1 hadi 5.1. Tunatoka katika Wagalatia 3 na hoja nyingi ngumu, zenye utata ambazo Paulo anatupatia. Lakini kumbuka, Paulo analeta ili kubeba ujifunzaji wake wote, elimu yake yote, ukweli kwamba akili na moyo wake vimejaa Maandiko. Anakusanya hoja hizi zote ili kutoa na wapinzani wake Wakristo Wayahudi walioko Galatia.

Na sasa atageuka na kutoa mawaidha kwa Mataifa ya Galatia katika sura ya nne. La kwanza kati ya mawaidha hayo liko katika nne, moja hadi kumi na moja, ambapo Paulo anawasihi wasikilizaji wake, wasikilizaji wake, wasirudi utumwani. Msirudi utumwani.

Na hapa ndipo panapofaa sana kukumbuka muktadha wa apokalipsi wa Wagalatia, au niseme theolojia ya apokalipsi ya Paulo. Hiyo ni kusema, Paulo anafanya kazi kitheolojia kwenye turubai inayoenea kote ulimwenguni. Anafikiria kwa upande wa enzi, enzi ya zamani na enzi mpya.

Anafikiria kwa upande wa nguvu hizi za ulimwengu zinazofanya kazi, nguvu za ulimwengu za dhambi na kifo na mwili ambazo zimeambukiza ulimwengu wa Mungu. Wagalatia si kipande cha fasihi ya mwisho wa dunia. Haihusishi hukumu kali na wapanda farasi na mambo mengine yote hayo, lakini iko katika hatua ya mwisho wa dunia kwa sababu inahusisha shughuli duniani na shughuli mbinguni.

Shughuli katika ulimwengu wa kimwili na jinsi watu wanavyopamba miili yao. Je, wanahitaji kupamba miili yao kama miili ya Kiyahudi? Kwa hivyo, kuna ulimwengu wa kimwili. Kisha kuna ulimwengu wa kiroho.

Dhambi na mwili na kifo na maadui wa ulimwengu vinaonekana hapa. Na, bila shaka, kuna uhalisia wa ulimwengu ambao Paulo anazungumzia ambao umebadilisha kila kitu kwa sababu Mungu na Kristo wamebadilisha uhalisia katika kifo na ufufuo wa Yesu na katika mazingira ya Roho amebadilisha mchezo kabisa katika ulimwengu wa kiroho, na hilo limejumuishwa katika ulimwengu wa kimwili. Kwa hivyo, hatimaye, Paulo anataka wasikilizaji wake wajue kwamba Mataifa hawafikirii kwamba lazima ubadilike kuwa Uyahudi.

Unaweza kuokolewa katika Kristo kwa kutoa imani au uaminifu kwa Mungu pekee bila kulazimika kubadilisha ukabila. Ukweli huo katika ulimwengu wa kimwili ni mfano halisi wa kila aina ya ukweli tofauti ambao umeendelea katika ulimwengu wa kiroho. Kwa hivyo, kusema tu, tunapozungumzia kuhusu upeo wa apocalyptic wa theolojia ya Paulo, nazungumzia jinsi tamthilia inavyofanyika katika jukwaa la kidunia na katika ulimwengu wa kiroho pia.

Hoja ya Paulo hapa katika Wagalatia 4, 1 hadi 11, inategemea vipengele fulani vya mwisho wa dunia, na hivi vinapatikana katika mstari wa 3 wa sura ya 4 anaposema hivyo pia sisi tulipokuwa watoto tulikuwa tumefungwa chini ya vitu vya msingi vya dunia. Usemi huo vitu vya msingi vya dunia ni neno la Kigiriki stoicheia ambalo, kwa mtazamo wa Kiyahudi, linamaanisha kitu cha kimkakati sana. Neno hilo pia linatumika katika mstari wa 9. Inakuwaje kwamba mnarudi tena kwenye vitu vya msingi dhaifu na visivyo na thamani ambavyo mnataka kuvitumikia tena? Pia kuna mwingine, samahani, pia kuna usemi mwingine uliotumika hapa katika mstari wa 8. Hata hivyo, wakati huo, mlipokuwa hamkumjua Mungu, mlikuwa watumwa wa wale ambao, kwa asili, si miungu.

Kwa hivyo, kuna viumbe hawa wa kiroho ambao, neno hili stoicheia au kile Paulo anachosema, si miungu; hawa kwa kweli ni viumbe wa kiroho ambao huchukua jukumu la kimkakati katika theolojia ya Paulo ya mwisho wa dunia. Kuhusu dhana ya Agano la Kale kuhusu mambo, hawa ndio unajua, malaika wa au miungu ya mataifa katika maandishi ya Kiyahudi wakati mwingine huzungumzia malaika wa mataifa. Katika Ayubu, hawa hurejelewa kama wana wa Mungu.

Zinaonekana katika Danieli, Danieli 10. Mkuu wa Uajemi na Mkuu wa Ugiriki wanaonekana hapo. Kumbuka mtazamo wa kitheolojia wa Paulo kuhusu mambo, au niseme mtazamo wa Agano la Kale kuhusu mambo, matarajio ya Agano la Kale, na matarajio ya Kiyahudi. Kulikuwa na enzi mbaya ya sasa katika enzi hii, na hii ilikuwa enzi ambayo ilisimamiwa na watawala hawa wote wa malaika wakuu au miungu hii ya mataifa, viumbe hawa wa kiroho waliosimamia ulimwengu wa Mungu kwa kiwango kikubwa.

Usifikirie kwa upande wa mapepo au roho kwamba mara nyingi katika kurasa za Injili huambukiza au kuathiri au kukandamizwa au kutumwa au kukaliwa na miili ya watu binafsi. Hizi ni viumbe vya kiroho vyenye nguvu kubwa vinavyofanya kazi kwa kiwango cha jumla, vikisimamia maisha ya mataifa. Wanasimamia asili ya utamaduni.

Wanasimamia mifumo ya kitamaduni na mawazo ya kitamaduni. Katika Kumbukumbu la Torati 32, maandishi yanasema hapo katika Kumbukumbu la Torati 32:8 kwamba Mungu aliteua idadi ya takwimu hizi kulingana na idadi ya mataifa yaliyokuwapo.

Kwa hivyo, juu ya kila moja ya mataifa haya, Mungu alimteua mmoja wa watu hawa, mmoja wa miungu hawa wa mataifa au malaika wa mataifa, kupanga na kusimamia maisha ya taifa hilo. Lakini katika dhana ya Agano la Kale kuhusu mambo, Mungu mwenyewe ndiye aliyesimamia maisha ya Israeli. Inaonekana kwamba hii, kulingana na mpango wa Mungu, ilikuwa hata tofauti na anguko, kwamba Mungu, ambaye mara nyingi hufanya kazi kupitia wapatanishi, anasimamia utawala wake wa dunia kupitia wanadamu.

Inaonekana kwamba pia alisimamia vipengele vikubwa vya uumbaji wake kupitia watu hawa watawala wa malaika mkuu, wana hawa wa Mungu, au miungu hii ya mataifa. Na hiyo ilikuwa kwa namna fulani kwa mpango, alikusudia kufanya hivyo. Naam, kulingana na utamaduni wa Kiyahudi, wengi kama si wengi au wengi wa watu hawa watawala wa malaika mkuu, miungu hii ya mataifa, au katika baadhi ya maandishi ya Kiyahudi yanayoitwa stoichea, ambayo Paulo anawaita hapa mara mbili, watu hawa wameasi na sasa wanafanya kazi dhidi ya makusudi ya Mungu.

Na hawa ndio watu wanaofanya uumbaji kuwa utumwa. Na wakati Wayahudi, na hii inaonyeshwa katika Danieli, wakati Wayahudi walipoangalia katika maisha ya mataifa mengine, na wakaona mataifa hayo kama yana maisha ya kitaifa ambayo yalikuwa yameshikiliwa kwa ibada ya sanamu, kile ambacho Wayahudi wangefikiria ni kwamba haya ni mataifa yanayopotoshwa kutoka kwa Mungu mmoja wa kweli na mmoja wa watu hawa wa malaika mkuu au na mmoja wa hawa, unajua, mungu wa taifa kama ilivyokuwa. Na wanaambiwa uongo kwamba kuna aina hii ya kitu kizima, unajua, kuna sanamu inayosimamia taifa hilo.

Nyuma ya uwongo huo, nyuma ya sanamu hiyo, kwa kweli kuna moja ya aina hizi za miungu, uumbaji huu wa Mungu mmoja wa kweli aliyeteuliwa kutawala maisha ya taifa hilo. Kwa hivyo kusema tu wakati Paulo, katika kiwango cha ulimwengu, wakati Paulo anapofikiria maisha ya enzi ya uovu ya sasa, anafikiria kwamba hii ndiyo sababu anaiita enzi ya uovu ya sasa, kwa sababu ni enzi inayosimamiwa na aina mbalimbali za wahusika hawa ambao wamesimama na wamejipanga pamoja dhidi ya utawala wa Mungu, sawa. Na jinsi Paulo anavyopanga mambo ni hivyo, na hivi ndivyo anavyosema theolojia hapa katika Wagalatia, na hii ni njia nyingine ya aina ya mawazo, nadhani, ipasavyo kuhusu Uyahudi na sheria ya Musa.

Katika enzi kama hii, katika muktadha wa utumwa, Mungu alituma sheria ya Musa, na aliumba taifa la Israeli katika muktadha wa aina hiyo. Kwa hivyo, katika hali ya utumwa wa ulimwengu, unajua, Mungu hutoa sheria na kuumba Israeli. Baadaye, hivi ndivyo Uyahudi ulivyokuwa. Na katika maono ya kitheolojia ya Paulo, hizi zote ni zawadi kutoka kwa Mungu.

Sheria ya Musa ni zawadi kutoka kwa Mungu. Israeli ilikusudiwa kuwa watu tofauti, watu wapendwa wa Mungu, ili Mungu aweze kuwafikia mataifa na kuwaleta katika upendo wake. Huo ndio ulikuwa mpango wa Mungu.

Haya yote ni mambo mema. Lakini moja ya hayo, kama ningeweza kusema hivi, moja ya fikra za uovu, moja ya fikra za enzi hii mbaya, ni kwamba kila kitu kilichokusudiwa kwa ajili ya mema kimepotoshwa na kugeuzwa na kudanganywa na kugeuzwa kuelekea mwisho wa ukandamizaji na uharibifu. Katika maono ya kitheolojia ya Paulo, kuna hisia kwamba tofauti iliyokusudiwa na Mungu kati ya Israeli na mataifa mengine, tofauti hiyo, na hapo ilikusudiwa kuwa tofauti, tofauti hiyo haikuwa mpaka ambapo Israeli walikutana na mataifa ili kujua jinsi wangeweza kufurahia pamoja baraka za Mungu.

Tofauti hiyo ikawa mahali ambapo uadui ulitokea kati ya Israeli na mataifa. Paulo anapoangalia nyuma baada ya ujio wa kifo na ufufuo wa Kristo, anapoangalia nyuma katika enzi hii mbaya ya sasa, anaona kwamba kile ambacho Uyahudi umekuwa ni ukweli uliochochewa zaidi na enzi hii mbaya ya sasa kuliko nia za Mungu. Kwa hivyo, anaposema mambo kama kugeuka nyuma na kuwa watumwa wa stichera na wale ambao, kwa asili, si miungu, hadharau Uyahudi wenyewe.

Haidharau Israeli. Haidharau sheria, lakini anarejelea enzi ambayo sheria ya mosaic na uumbaji wa Israeli havikuweza kurekebisha. Mungu alitoa sheria kwa ajili ya ukombozi wa mataifa, lakini kilichotokea kilikuwa katika kiwango cha ulimwengu. Ulimwengu ulihitaji kubadilishwa.

Na sheria ya mosaic haikutolewa ili kuleta hilo. Uumbaji mpya ulipaswa kuletwa, na enzi hii ingeweza tu kuangamizwa na kuuawa kwa kifo na ufufuo wa Kristo. Kwa hivyo, ikiwa tunafikiria kibinafsi, na ikiwa tunafikiria wokovu kutoka kwa mtazamo wa mtu binafsi, tutafikiria kuhusu Uyahudi na injili au sheria na injili au mosaic, unajua, utawala wa mosaic na injili ya Kristo.

Tutafikiria kuhusu hizo kama jinsi zilivyomgusa mtu binafsi, lakini kwa kweli, tunahitaji kufikiria kutoka kwa mtazamo wa ulimwengu kabla ya kugeukia mtazamo wa ushirika, kabla ya kufundisha theolojia kuhusu maisha kutoka kwa mtazamo wa mtu binafsi. Kwa hivyo, acha nifute hili na labda nifanye kazi na picha tofauti kidogo inayowakilisha aina hiyo hiyo ya uhalisia. Tayari nimezungumzia kuhusu enzi hizi mbili, enzi mbaya ya sasa, uvukaji wa enzi, na msalaba kama ule ulioleta uumbaji mpya, ambao ni uwanja ambao utabadilika kuwa ufalme wa Mungu katika siku zijazo za eskatolojia, na jinsi tunavyoishi katika aina hii ya uvukaji wa enzi hapa hapa.

Katika theolojia ya Paulo, kimsingi anaona enzi hii, enzi hii mbaya ya sasa, kama inavyosimamiwa na watawala hawa wa ulimwengu wanaopinga makusudi ya Mungu na wanafanya kazi kwa ajili ya utumwa wa wanadamu. Sasa, enzi hii yote, kwa sababu ya msalaba, ukweli huu wote wa ulimwengu unaelekea kwenye uharibifu na utaharibiwa. Hilo litakuwa na maana ya jambo ambalo Paulo anasema hapa.

Ukipanda kwa mwili, utavuna uharibifu. Ukipanda kwa roho, utavuna uzima wa milele kwa sababu jumuiya inayowekeza katika mitazamo na tabia hapa itakuwa jumuiya ambayo itaharibiwa na enzi hii itakapoharibiwa. Jumuiya inayojiwekeza hapa na kuzaa matunda ya roho itavuna thawabu zake, ambazo ni uzima wa milele.

Hata hivyo, huu ni wakati ambapo kuna uharibifu uliohakikishwa kwa sababu unasimamiwa na viumbe hivi vya kiroho. Kile ambacho Paulo anasema hapa kimsingi katika mstari wa 1 hadi 11 ni kwamba ingawa kanisa linahitaji kujiingiza katika utambulisho wao na tabia zinazotokana na ukweli huu ili kuchukua utambulisho wa Kiyahudi, itakuwa kwa Wakristo hawa wa Mataifa kubadili mwelekeo na kuwa watumwa wa enzi au viumbe vya kiroho vinavyosimamia enzi hii mbaya. Sasa kwa Mataifa, yaani, Paulo hasemi kwamba Uyahudi wenyewe ni nguvu inayowatumikisha.

Hasemi kwamba sheria ya Musa yenyewe ni nguvu ya utumwa, lakini anasema kwamba ujumbe unaoelekezwa kwa Mataifa, kwamba Mataifa wanapaswa kubadilisha makabila ili wabarikiwe na Mungu mmoja wa kweli, ujumbe huo ni ujumbe unaotoka katika enzi hii na kushikilia ujumbe huo ni kurudi katika enzi hiyo. Ni sawa na, unajua, mtu akisema siku hizi, kama Mkristo wa Amerika Magharibi, nikikutana na Mreno, kwangu mimi kusema ili urithi na kuishi katika wokovu ambao Mungu hutoa katika Kristo ni kwa wewe kumpokea Kristo na kupata pasipoti ya Marekani. Lazima ubadilishe ukabila na kuanza kusherehekea tarehe 4 Julai.

Imeondoa utambulisho wako wa Kireno, badilisha utambulisho wako, na ujifunze tabia hizi zote mpya. Unajua, amka asubuhi na mapema na ufanye kazi kwa saa 10 kwa siku na vitu vya aina hiyo na usifanye mapumziko tena au chochote kile. Tabia zote za kitamaduni zinahitaji kuwekwa kando.

Huo ungekuwa ujumbe unaowatia utumwani kwa sababu Mungu hatukuzwi na utaratibu mzima wa kimataifa, na kuwa kabila moja. Mungu anatukuzwa kwa kuwa na watu wa Mungu wa makabila mengi, wa mataifa mengi, aina ya kitheolojia. Mungu muumba anatukuzwa kupitia ubinadamu akiwa kama symphony badala ya ubinadamu wote kucheza noti moja.

Mungu anataka kuonekana kama Mungu ambaye ni mfalme mkuu wa mataifa yote, si taifa moja tu. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya hali ya ulimwengu ambayo inafanya, nadhani, Wagalatia 4:1 hadi 11 kuwa na maana nzuri. Kwa hivyo, vipi Paulo anaposema, sasa nasema mradi tu mrithi ni mtoto, kimsingi yeye ni mtumwa.

Na anarudi kuzungumzia, sawa, hana tofauti yoyote na mtumwa ingawa yeye ndiye mmiliki wa kila kitu. Kwa hivyo, mrithi, mtu ambaye atapokea kitu katika siku zijazo kwa wakati fulani, anasimamiwa na mameneja na magavana. Anazungumzia hasa hali ya Wakristo Wayahudi, ambayo alikuwa ameizungumzia mwishoni mwa Wagalatia 3. Haja au niseme jukumu ambalo sheria ya Musa ilicheza la kuwa mwalimu, akiwaongoza Israeli kama kiumbe tofauti hadi Kristo alipofika.

Kuwa chini ya walinzi na mameneja hadi tarehe iliyowekwa na baba. Kwa hivyo, Paulo anasema katika mstari wa 3, ndivyo na sisi pia , na nadhani hapa bado anazungumzia Wakristo Wayahudi, tulipokuwa watoto kabla ya Kristo, Wayahudi walikuwa wamefungwa chini ya mambo ya msingi ya ulimwengu, ambayo ni kauli kali. Hapa, anaunganisha utambulisho wake wa Kiyahudi wa kabla ya Kristo na utambulisho chini ya kile anachokikumbuka pia kama nguvu na mamlaka, wakiasi dhidi ya Mungu mmoja wa kweli wa viumbe vya ulimwengu.

Kwa hivyo, hii ni aina ya kauli kali. Tena, katika Wagalatia, anatoa picha nyeusi zaidi ya utambulisho wa Kiyahudi kuliko angefanya katika dhahania. Lakini anataka kuonyesha hilo kama kuwepo chini ya utumwa wa ulimwengu.

Kwa hivyo, katika mstari wa 4, wakati ukamilifu wa wakati, Mungu alimtuma mwanawe katika hali hiyo ya utumwa, katika hali hiyo ya kukandamizwa kwa ulimwengu. Katika hali hiyo, mwana alikuja, alizaliwa na mwanamke, alizaliwa chini ya sheria, ili awakomoe wale walio chini ya sheria, yaani, Wayahudi, ili sisi tupate kupokea kufanywa wana. Hiyo ni Paulo bado akizungumzia yeye mwenyewe, wamishonari Wakristo Wayahudi, watu kama Petro, Barnaba, n.k.

Ingawa anajua kwamba, bila shaka, wokovu sasa umewafikia Mataifa. Kwa hivyo, picha hapa ni utumwa chini ya mamlaka ya uadui ya ulimwengu, Mungu akimtuma mwana katika hali hiyo, na Yesu akifika katika hali hii ya utumwa. Hii ndiyo sababu wafasiri wa hivi karibuni wa Wagalatia, kama vile wafasiri wa siku za mwisho kama J. Louis Martin, Beverly Gaventa , John Barclay, n.k.

nitazungumzia kuhusu kufanyika mwili na, samahani, jina lake ni nani, ndivyo ilivyoandikwa katika maoni ya hivi karibuni ya Wagalatia, Martin DeBoer. Wafasiri wa Kiapokalipsi watazungumzia kuhusu utumwa wa ulimwengu na kuwasili kwa Yesu Kristo ulimwenguni kama aina ya uvamizi wa Mungu wa kiyama katika hali hiyo ya utumwa. Mwana wa aina hiyo huja katika hali hii ya utumwa kama uvamizi katika eneo la adui ili kuwakomboa watu na kuwaleta katika uumbaji mpya.

Kwa namna fulani ni njia yenye nguvu na ya kuigiza ya kuona mambo. Kwa hivyo, kulingana na hali hiyo na hali hii, tunapata mawaidha haya katika mistari ya 9 hadi 11. Lakini sasa kwa kuwa umemjua Mungu, kumbuka mwishoni mwa sura ya 3, au katikati ya sura ya 3, Paulo anaonyesha uhusiano wa karibu na Mungu ambao Wayahudi na Mataifa wote katika Kristo wanao na Mungu, uhusiano usio na upatanishi na Mungu.

Lakini sasa kwa kuwa mmemjua Mungu, au tuseme kujulikana na Mungu, inawezekanaje kurudi tena kwenye vitu vya msingi dhaifu na visivyo na thamani, hizi stoicheia , hizi roho za msingi, hawa watawala wa ulimwengu wanaosimamia enzi hii mbaya na kuhakikisha kwamba ni maisha ya utumwa. Kwa nini mrudi kwao na

kutamani kuwa watumwa kwao tena? Mnashika siku na miezi na majira na miaka, usemi ambao kwa njia unatoka katika Mwanzo, simulizi la uumbaji. Ninaogopa kwamba labda nimejitahidi bure juu yenu.

Kwa hivyo, Paulo anawaona hawa Wagalatia wakirudi kwenye utawala, wakigeukia utambulisho wa Kiyahudi kama kugeukia utumwa. Kama nilivyosema, kwa Wayahudi kufuata kalenda ya Kiyahudi si uhai wa utumwa wenyewe. Paulo aliwaona.

Katika Matendo 21, Paulo ana hamu ya kurudi Yerusalemu kwa ajili ya sikukuu kwa sababu Paulo ni Myahudi. Kwa hivyo, anaishi kikamilifu, kama Wakristo wengine Wayahudi, utambulisho wao wa Kiyahudi kwa sababu hiyo inastahili kusherehekeka. Hiyo ni njia moja ya kusherehekea ufalme wa Mungu.

Kuna njia zingine za kusherehekea ufalme wa Mungu, kama vile kumfuata Yesu kama Mkristo wa Kituruki na kusherehekea ufalme wake kwa njia ambayo ni ya kipekee kwa Waturuki, Wamisri, Washami, na chochote kile. Kwa hivyo, Paulo anajenga hili juu ya theolojia halisi ya kimaandiko ya Mungu, ambaye ndiye mfalme mmoja juu ya mataifa yote. Kwa hivyo, si kusema kwamba siku, miezi, majira, na miaka ni mambo mabaya, lakini Wakristo wa Mataifa huko Galatia wanahitaji kusherehekea siku zao, miezi, na majira, na miaka ambayo ni maalum kwa kabila lao.

Kwa hivyo, tukiendelea na mstari wa 12 hadi 20, Paulo sasa anatoa mawaidha ya kibinafsi. Katika mstari wa 12, anasema, Ndugu, nawasihi, iweni kama mimi kwa sababu mimi nimekuwa kama ninyi. Anamaanisha nini kwa hilo? Paulo, tena, tukifikiria kuhusu mpangilio tulioanzisha, ametoka kwenye mtazamo huo wa upekee, na sasa anashirikiana miongoni mwa watu katika uhalisia ambao ni wa kudumu, uhalisia wa uumbaji mpya ambao umeundwa na Wayahudi na Mataifa yote katika Kristo.

Hapa ndipo Paulo alipo. Wakristo hawa wa Mataifa wanaotaka kurudi hapa, Paulo ameacha hilo. Amekufa kwa ukweli huu kwa sababu ya kushiriki kwake katika kifo cha Kristo.

Anakaa hapa na Wakristo wenzake Wayahudi, na Wakristo wenzake Mataifa. Kwa hivyo, anawaita ndugu zake huko Galatia: mnaniacha; Mimi tayari nimejiunga nanyi, kwa hivyo iweni kama mimi, kuwa Mataifa mema. Kama ilivyokuwa, tayari ameunganishwa na wale ambao wangeonekana kama wenye dhambi au wapagani.

Tayari tumezungumzia baadhi ya maelezo haya ya kibinafsi hapa, lakini Paulo anakumbuka wakati alipokuwa nao. Unajua kwamba ilikuwa ni kwa sababu ya ugonjwa wa mwili ndio maana nilihubiri injili kwa mara ya kwanza. Kumbuka, tulizungumzia kuhusu ziara yake ya awali huko Galatia kwa sababu alikuwa amevumilia kupigwa mawe, jambo lililosababisha kifo chake na kufufuliwa na hali mbaya ya mwili.

Lazima alikuwa kama mfuko wa kuchomwa wa maiti wakati huo, mfuko wa mifupa unaohitaji kurejeshwa kwenye afya kwa kiasi fulani. Na kile ambacho kilikuwa jaribu kwako, mwonekano wangu ulikujaribu. Hukunidharau wala kunichukia.

Mlinipokea kama malaika wa Mungu, kama Kristo mwenyewe. Huu ni wito wa shauku. Iko wapi basi hiyo baraka mliyokuwa nayo? Kwa maana nashuhudia kwamba , kama ikiwezekana, mngaling'oa macho yenu na kunipa mimi.

Kwa hivyo, je, nimekuwa adui yenu kwa kuwaambia ukweli? Kwa hivyo, huu ni wito wa kibinafsi wenye shauku kwa Wagalatia wasikilize anachosema na kukumbuka ziara yake ya kwanza pamoja nao. Akizungumzia wamishonari wa Yerusalemu katika mstari wa 17, anawashutumu kwa kucheza michezo ya hila. Wanawatafuta ninyi kwa hamu, lakini si kwa njia ya kupongezwa.

Yaani, wanataka kukuchukua. Walitaka kukufungia nje ili uweze kuwatafuta. Yaani, wamishonari Wayahudi wanataka kusema, ninyi watu mko nje; tuna kitu mnachotaka.

Kwa hivyo, wanataka kutafutwa, lakini wanafanya hivyo kwa kuwafungia nje Mataifa. Na Paulo anasema katika mstari wa 18 ni vizuri kutafutwa kwa hamu lakini kwa njia ya kupongezwa. Na anazungumzia jinsi anavyofanya kazi nao hadi Kristo atakapoumbwa kikamilifu ndani yao.

Hatimaye, katika sehemu hii ya Wagalatia, sura ya Wagalatia 4, tunapata fumbo hili katika 4.21 hadi 5.1, fumbo hili la Sara na Hajiri, ambalo ni tatizo la kila profesa wa hermeneutiki. Paulo anafanya kitu hapa kinachoendana na kile ambacho profesa wa hermeneutiki wanasema mtu yeyote anapaswa kufanya na maandishi ya Biblia. Yaani, anawasilisha, inaonekana, aina fulani ya tafsiri ya mafumbo.

Bila shaka, kuna watu wanaosema, sivyo, hasa anachofanya. Lakini Paulo anaonekana kuonyesha kwamba ndivyo anavyofanya anaposema, katika mstari wa 24, hii ni kwa njia ya mafumbo. Kwa hivyo, anatoa aina ya tafsiri kwa mafumbo.

Acha niseme tu kwamba nadhani kile ambacho Paulo anafanya hapa ni kwamba hatoi tafsiri ya maandishi. Harudi kwenye kifungu hiki cha Agano la Kale, simulizi la Sara na Hajiri, na kusema, hivi ndivyo maandishi haya ya Agano la Kale yanavyomaanisha hapa katika Mwanzo. Hatoi tafsiri, ingawa nadhani kwa njia nyingi, kwa mwanzo wa kile tulichokiita katika enzi hii ya tafsiri, tafsiri ya kitheolojia, hii ni zaidi au kidogo usomaji wa kitheolojia au tafsiri ya kitheolojia ya maandishi haya.

Kwa sababu katika hali hii, hatubadiliki kutoka kwenye maandishi ya Agano la Kale na tafsiri yake hadi matumizi ya kisasa. Kuna maana kwamba tafsiri ya kitheolojia hukaa ndani ya maandiko ya Biblia ili kuelewa njia za Mungu na watu wake. Ni baadhi ya

mifumo gani tunayoiona ikipitia Maandiko, na Mungu anataka nini kutoka kwa watu wake katika changamoto na fursa mbalimbali? Na kwa sababu akili ya Paulo imejaa Maandiko na imeumbwa na Maandiko, anapofikiria kuhusu hali hii huko Galatia, anapokatisha tamaa na kutoa mawaidha na mashtaka dhidi ya wapinzani huko Galatia na kwa hadhira yake huko, simulizi hili la Sara na Hajiri linajitokeza katika mawazo yake, na anaweka hali hiyo huko Galatia.

Kwa namna fulani anaitoa hiyo kutoka katika hali yake huko Galatia na kuiingiza katika mazingira ya kimaandiko, na kisha anaizungumzia tu lugha ya Biblia ili kuirekebisha kulingana na mantiki ya Mungu. Hivi ndivyo tafsiri ya kitheolojia inavyofanya kazi. Kunja kuta kati ya hali za kisasa na maandishi ya kibiblia, na uone jinsi zinavyoweza kujirekebisha kwa njia inayoleta mantiki ya Mungu.

Kwa hivyo, huu ni aina ya usomaji wa kitheolojia wa Maandiko, na si lazima iwe ufafanuzi wa kisarufi-kihistoria, lakini kwa kweli kile Paulo anachofanya hapa ni kwamba anafanya uhusiano kadhaa ambao Paulo anataka kuunda mawazo ya Galatia ili wajue la kufanya. Huu ni aina ya, ikiwa kuna chochote, ya mlinganisho. Sio tafsiri.

Lakini unaona Paulo anasema nini katika mstari wa 21: Niambieni, ninyi mnaotaka kuwa chini ya sheria, je, hamsikilizi sheria kwa namna yake ya kunena kama sauti ya Maandiko? Kwa maana imeandikwa kwamba Ibrahimu alikuwa na wana wawili, mmoja kwa mjakazi hapa, na mmoja kwa mwanamke huru. Na kisha kwa namna fulani anajifanya chini ya kundi la watumwa, anajifanya idadi ya vyama, na chini ya kundi la huru anajifanya idadi ya vyama, na chini ya kundi anazungumzia Hajiri, Ishmaeli, Mwili, Mlima Sinai, na Yerusalemu ya sasa, ambayo ingekuwa ya uchochezi, hasa ikiwa wamishonari wa Yerusalemu wamekaa hapo mbele ya hadhira. Huo ni uhusiano wa uchochezi kabisa.

Katika kundi la watu huru, anaunganisha watu wengine kadhaa. Sara, mwanamke huru, Isaka, mstari wa ahadi. Pia anazungumzia kuhusu ahadi na roho, na hatimaye, anazungumzia kuhusu Yerusalemu iliyo juu.

Kwa hivyo, aina ya mbinguni au ufalme wa Mungu mwisho wa uumbaji mpya, hapa ndipo anapotaka kuhusisha lebo zote hizo huru, na hapa ndipo anapotaka kuhusisha aina zote hizo za lebo za watumwa. Kwa hivyo, kimsingi anachukua hadithi hii ya Agano la Kale, anaiweka juu ya hali iliyopo huko Galatia, na kisha analeta ushauri huu kutoka Isaya 54, akizungumzia kuhusu Yerusalemu iliyorejeshwa, ambayo ndiyo Isaya anazungumzia. Tena, aina ya ubunifu sana ya Paulo ya kuunganisha maandiko ya Biblia.

Tuna simulizi la Sara na Hajiri, na hilo linamfanya afikirie andiko hili lingine la kibiblia kutoka kwa Isaya linalosema hivi: Furahi, mwanamke tasa, usiyezaa; paaza sauti, piga kelele, wewe usiye na utungu; maana watoto wa aliyeachwa ni wengi kuliko yeye

aliye na mume. Na ninyi, ndugu, huko Galatia mmekuwa kama Isaka. Ninyi ni watoto wa ahadi.

Lakini kama wakati huo, yule aliyezaliwa kwa mwili alimtesa yule aliyezaliwa kwa roho, hilo linasema nini kuhusu hali ya Galatia? Anawahusisha wamishonari Wayahudi na watoto wa mwili na kuwaunganisha Mataifa wa Galatia na watoto wa roho. Vivyo hivyo sasa huko Galatia. Naam, kuhusu masimulizi haya yote, maandiko yanasema nini? Hapa ndipo anapoleta maana ya andiko hili.

Hapa ndipo anapotaka kuwaongoza Wagalatia. Mfukuze mtumwa na mwanawe, kwa maana mwana wa mtumwa hatarithi pamoja na mwana wa mwanamke huru. Kwa hivyo, ndugu, sisi si watoto wa mtumwa bali wa mwanamke huru.

Kristo alituweka huru kwa ajili ya uhuru. Kwa hiyo, endeleeni kusimama imara wala msikubali tena nira ya utumwa. Mko hapa katika ulimwengu wa uhuru.

Kuna mtu anayekuvuta nyuma. Watu hawa, ambao kwa kweli ni watoto wa mwanamke mtumwa, wanakuvuta tena kwenye utumwa. Usiwasikilize.

Mmewekwa huru katika ukamilifu wa furaha ya uwepo wa roho. Enyi Wakristo Wayahudi, hili ndilo aliloahidiwa Ibrahimu zamani. Enyi Mataifa, hili ndilo utimilifu wa ahadi ya Ibrahimu kwamba mataifa yote yatabarikiwa.

Huu ni enzi ya uhuru. Usirudishwe utumwani. Hata hivyo, kuna mambo machache ya kusema kuhusu asili ya aina hii ya uhuru.

Usifikirie kwamba aina hii ya uhuru ambayo Paulo anazungumzia ni sawa na uhuru wa kisasa wa uhuru wa Magharibi, ambao ni kufanya chochote unachotaka. Aina ya uhuru ambayo Paulo anazungumzia ni, kama tulivyosema hapo awali, uhuru kutoka kwa utambulisho uliojengwa kwa uwongo, ukiwa na utambulisho wangu wa Kikristo unaohusishwa na aina yoyote ya ukabila, uhuru kutoka kwa matarajio ya kijamii, uhuru kutoka kwa hukumu kutoka kwa Wakristo wengine, kutoka kwa kutokuwa mzuri vya kutosha. Kwa kweli, hapa ndipo nadhani misukumo ya ndani zaidi ya theolojia ya Paulo katika Wagalatia inatumika sana kwa utamaduni wa Kikristo wa leo.

Inategemea unatazama hili kutoka wapi, lakini hasa kwa Wakristo wa Marekani ambao ni wabunifu bila kikomo. Tumetumia ubunifu wetu katika aina fulani ya kuunganisha Ukristo kwa maneno mbalimbali. Kwa hivyo wale watu ambao wana familia changa, tunaambiwa na mchapishaji huyu, mzungumzaji huyu, kikundi hiki cha uuzaji, hivi ndivyo unavyokuwa na familia kamili ya Kikristo.

Nunua kitabu hiki. Nenda kwenye semina hizi. Kinachotokea hapo bila shaka ni kwamba watu wanaofanya familia kwa njia hii huanza kutoa hukumu kwa watu

wanaofanya familia kwa njia tofauti, na watu wasionunua kifurushi hicho wanaweza kutoa hukumu kwa watu hawa.

Kwa hivyo, namaanisha, Ukristo hujiingiza katika aina ya mawazo ya wakati huu mwovu kwa werevu na kwa urahisi. Je, unaelekea katika hili, unajua, jinsi ya kusimamia pesa zako kulingana na semina ya neno la Mungu, au sivyo? Kwa hivyo, wewe ni sehemu ya kundi au sehemu ya kundi la nje? Uhuru katika Kristo ni kuwa huru kutokana na mambo ya aina hiyo yote, si kuwa huru kufanya chochote unachotaka, bali uhuru kutoka kwa watu wanaokulazimisha matarajio yao ili kuamua kinachompendeza Mungu kweli. Kinachompendeza Mungu ni maisha ya imani yanayoishi katika upendo wa kujitoa mhanga na, bila shaka, uhuru wa kushiriki kikamilifu katika kile ambacho Mungu anafanya, kupata nguvu ya ukombozi ya Roho, ambayo, kulingana na matarajio ya kidunia, daima itakuwa kinyume na mawazo.

Kwa kuwa sisi kila wakati, kila mtu ana mawazo yake yaliyoundwa na mawazo ya enzi ya uovu ya sasa kwa kiwango kimoja au kingine, kutolewa katika uumbaji mpya kutamaanisha kutambua kwamba nitakapowekwa, ninapata nguvu ya ukombozi ya Roho wakati mimi kama Mkristo mweupe wa tabaka la kati nitakapowekwa pamoja na Wakristo wengine ambao ni wa tabaka tofauti la kijamii. Wakati mimi, kama mwanaume mweupe, nitakapowekwa karibu na Wakristo wa Kihispania na Waamerika Weusi ili kupata uzoefu wa ajabu wa baraka za Mungu, naweza, huu ni aina ya uhuru wa kupata uzoefu wa ajabu wa wema wa Mungu pamoja na watu ambao nimeambiwa ni tofauti na mimi, na ni wachache kuliko mimi, au tofauti na mimi kwa njia moja au nyingine. Lakini kupata uzoefu wa nguvu ya ukombozi ya Mungu daima kutakuwa kinyume na jinsi utamaduni ulivyounda mawazo yangu.

Kwa hivyo, huu ni uhuru halisi wa kuishi katika utimilifu wa kile ambacho Mungu amefanya katika kuunda familia yake moja ya mataifa mengi, makabila mengi, ambayo nadhani inaweka utambulisho wa Kikristo katika njia ya kuwa msafiri, kugundua njia zote tofauti na njia zote mpya za kuishi katika utambulisho wa Kikristo. Linapokuja suala la maadili ya kijamii, kwa bahati mbaya, Wakristo mara nyingi huonekana kuwa nyuma ya utamaduni, lakini linapokuja suala la maadili ya kijamii, hatupaswi kuwa nje ya utamaduni tukifanya kile ambacho utamaduni unafanya au kile ambacho utamaduni utafanya siku moja. Tunafanya tu maadili ya kijamii kwa njia tofauti kabisa.

Tukifikiria kuhusu familia ambayo Mungu anaijenga, tunawezaje kuishi katika hiyo? Tunawezaje kuiga hiyo? Tena, hiyo siyo tunayopaswa kufanya. Hiyo ndiyo tunayoweza kufanya kwa sababu tunapofanya mambo hayo, tunapata uzoefu zaidi na zaidi wa uwepo wa Mungu, zaidi na zaidi wa roho ya Mungu inayotoa uhai, zaidi na zaidi ya nguvu mpya ya Mungu kati yetu, na hiyo husababisha utukufu zaidi na zaidi kwa Mungu katika Kristo.

Huyu ni Dkt. Tim Gambas na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Wagalatia. Hii ni

kipindi cha 6 kuhusu Wagalatia 4:1-5:1.